

VUOROVAIKUTUSRAPORTTI

Malmin lentoaseman rakennukset, asemakaavan muutos (nro 12450)

Vuorovaikutusraportin sisältö

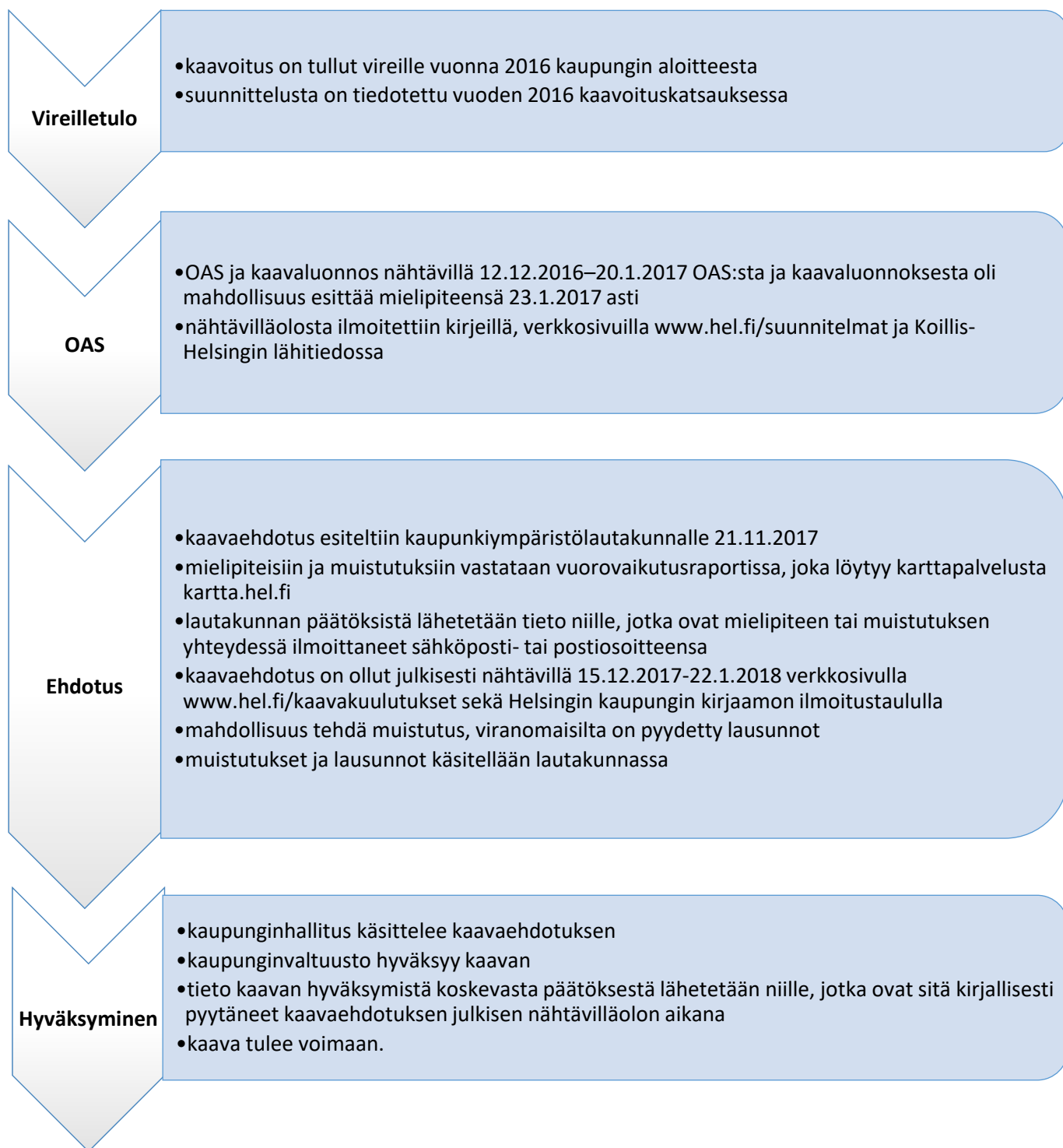
Vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot asemakaavan muutoksen (kaavaratkaisu) valmisteluaikana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista (huomautukset) sekä vastineet niihin.

Jäljennökset kaikista kaavan valmisteluaikana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista nähtävissä Helsingin kaupungin kirjaamossa, käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13.

LIITE

1. Asukastilaisuuden 18.1.2017 muistio
2. Kaupunkiympäristön toimialan kokous 28.2.2018 asemakaavan lausunto- ja muistutusvaiheesta – muistio

Kaavoituksen eteneminen

YHTEENVEDOT ESITETYISTÄ HUOMAUTUKSISTA JA VASTINEET NIIHIN

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavan valmisteluaineiston nähtävilläolo
12.12.2016–23.1.2017

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Viranomaisten kannantotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat asemakaavan rajaukseen, nykyisen käytön jatkamiseen, kaavamääräysten ja merkintöjen tarkentamiseen, katuaukion rajaukseen, selostusluonnokseen ja eri toimintojen sijoittumisedellytyksiin.

Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä siten, että kaavamääräyksiä ja merkintöjä on tarkistettu, katu- ja korttelialueiden rajauksia on tarkistettu ja kaavaselostusta on täydennetty.

Muilla viranomaisilla ei ollut huomautettavaa.

Kannantotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta saatiin seuraavilta asiantuntijaviranomaisilta:

- Helen Oy
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY
- Museovirasto
- kaupunginmuseo
- kiinteistöviraston tonttiosasto
- pelastuslaitos
- rakennusvalvontavirasto
- rakennusvirasto
- ympäristökeskus

Vastineet viranomaisten kannanottoihin

Helen Oy (8.2.2017), **Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY** (23.1.2017) ja **pelastuslaitos** (17.1.2017) ilmoittavat, ettei niillä ole lausuttavaa/huomautettavaa asiaan.

Museovirasto esitti (28.2.2017), että Malmin lentoaseman kulttuurihistoriallisen merkityksen säilymistä tulee tarkastella kokonaisuutena, joka muodostuu paitsi rakennuksista niin myös erilaisista ilmailukäyttöön liittyvistä rakenteista ja laitteista, kiitoradoista sekä avarista ulkotiloista – siinä laajuudessa kuin alue on osoitettu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY 2009)

Ilmailukäytön jatkuminen turvaa parhaiten kulttuuriympäristön säilymistä, mutta myös erilaisissa toimitila- ja virkistyskäytössä kentästä voitaisiin luoda vetovoimainen kaupunkiympäristö sen ilmailullinen luonne

säilyttäen. Kansainvälisesti tarkastellen on kuitenkin harvinaista, että kenttä on pysynyt alkuperäisessä käytössä 1930-luvulta saakka. Asemakaavaratkaisun on mahdollistettava myös rakennusten ilmailukäytön jatkuminen.

Alue on osoitettu Helsingin uudessa yleiskaavassa asuntovaltaiseksi alueeksi (A2), jolla korttelitehokkuus on pääasiassa 1,0-2,0. Maankäyttö on kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta soveltumatonta ja liian tehokasta. Museovirasto on valittanut kaavasta mm. juuri Malmin lentoaseman osalta.

Asemakaavan suunnittelualueen rajaaminen vain terminaalin, hangaarin ja autotallin välittömään lähiympäristöön ei ole perusteltu. Käyttöään vastaavasti hoidetusta ja kehitetystä lentokentästä on muodostunut tarkoituksenmukaisen pelkistetty ja sellaisenaan poikkeuksellisen vaikuttava kulttuuriympäristö. Kiitoratojen sekä niiden väli- ja reuna-alueiden horisontaali maisematila korostaa rakennusten asemaa maamerkkeinä, keskeisenä puhdasta funktionalismia edustava terminaalirakennus.

Pyöreine keskiosineen ja siipineen lentoterminaali sijoittuu kiitoratojen kulmaukseen. Siipiosien suuntaisesti toisella puolella sijaitsee vanha hangaarirakennus ja toisella puolella uudempia ilmailua palvelevia rakennuksia. Tämän symmetrisesti hahmottuvan kokonaisuuden eteläpuolelle levittäytyvällä alueella on eri-ikäistä rakennuskantaa 1930-luvulta tähän päivään. Toinen selkeä rakennusryhmä muodostuu kentän lounaiskulmaukseen kiitotien pään tuntumaan. Vaikka näillä ei ole itsenäisinä rakennuksina vastaavaa rakennushistoriallista ja -taiteellista merkitystä kuin terminaalirakennuksella ja vanhimmalla lentokonehangaarilla, on niitä kuitenkin tarkasteltava osana vaalittavaa kokonaisuutta.

Lentokenttäympäristölle olennaisia tekijöitä ovat myös erilaiset ulkotilojen pinnat, rajaukset, rakenteet, valaisimet ym. laitteet ja opasteet. Perustamisvaiheesta on säilynyt esim. alkuperäisiä betonilaattoja. Kentän keskellä oleva Helsinki-teksti on uusittu, mutta alkuperäisellä paikalla.

Kaavaluonnoksessa käsiteltyjen rakennusten suojelumääräyksiä tulee niitäkin vielä tarkentaa. Sisätilojen osalta ei ole riittävää suojella ainoastaan huonetilajakoa. Muutoksista huolimatta rakennuksissa on säilynyt runsaasti alkuperäistä kiinteää sisustusta. Terminaalirakennuksessa erityisesti aula-, Sali-, porras- ja käytävätilat ovat hyvin säilyneet. Hangaarissa merkittäviä elementtejä ovat mm. kuusikulmaisiin ruutuihin valettu betonilattia sekä hallin teräsrakenteet. Suojeltavat sisätilat ja niiden säilytettävät ominaispiirteet tulisivatkin määritellä tarkemmin. Erityisesti terminaalirakennuksessa tulisi myös pohtia tarvetta ohjata arkkitehtonista eheyttä palauttavia toimenpiteitä.

Vastine

Asemakaavakarttaan on lisätty määräys: ”kaava-alue sisältyy valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009, Malmin lentoasema). Kaikki rakennussuojelun kannalta merkittävimmät rakennukset suojellaan Malmin lentokentän RKY-alueelta asemakaavan muutoksen yhteydessä. Ympäröivän alueen suunnittelu on kesken ja kaava-alueen ulkopuolisten alueiden tavoitteisiin ja mahdollisiin suojelukysymyksiin tullaan palaamaan jatkosuunnittelun yhteydessä.

Asemakaava tähtää tilanteeseen, jolloin Malmin lentokentän alueella ei ole enää nykyisen kaltaista lentoliikennettä. Sen vuoksi asemakaava pyrkii esittämään laajan kirjon toimintoja, jotka voisivat sijoittua suojeltaviin rakennuksiin. Asemakaava ei estä nykyisen toiminnan jatkumista alueella, kunnes käyttötarkoitus muuttuu ja uudelle käyttötarkoitukselle tulee hakea tarvittavat luvat. Mikäli suojelua tulee tulevaisuudessa laajentaa, tullaan se ratkaisemaan erillisillä asemakaavan muutoksilla.

Kaavamerkintää sr-1 on täydennetty lauseella: lennonjohtotornin, sääaseman ja lennonvalmisteluhuoneen tilat tulee säilyttää nykyisessä asussaan nähtävyysskäytössä.

Kaupunginmuseo esitti (17.1.2017), että Malmin lentokenttä on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu ympäristö (RKY 2009). Lentokenttä on myös listattu kansainvälisen World Monument Fundin uhanalaisten kulttuuriympäristöjen joukkoon. Lisäksi se on Europa Nostra Finlandin 2015 listaama Suomen uhanalaisin kulttuuriperintökohde.

Kaupunginmuseo pitää valitettavana, että suunnittelualue käsittää suppeasti ainoastaan lentokenttärakennusten tontin. Rakennukset jäävät irrallisiksi yhteydestään lentokenttään. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan kenttää ja kiitoteitä tulee tarkastella yhtäaikaisesti lentokenttärakennusten kanssa.

Kaupunginmuseo korosti kaavarunkolausunnossaan, että uuden rakentamisen ja kentän ja sen rakennusten säilyttäminen tulee sovittaa yhteen siten, että rakennettu kulttuuriympäristö säilyy historiallisesti ymmärrettävänä. Kulttuuriympäristön; rakennetun ympäristön ja maiseman vaalimisen näkökulmasta pyrkimyksenä tulisi olla lentokenttäalueen rakennuksien ja kiitoratojen säilyttäminen kokonaisuutena esimerkiksi virkistys- ja viheralueena. Alueen laajemmassa suunnittelussa on erittäin valitettavaa ja ympäristöä köyhdyttävää, jos sen olennaiset kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot unohdetaan. Säilyttämisen rajoituksissa ainoastaan rakennuksiin käsitys kokonaisuudesta hämärtyy.

Kaupunginmuseo pitää rakennuskohtaisia suojelumääräyksiä pääosin riittävinä. Kuitenkin ilmailuun liittyvien alkuperäisessä käytössä näihin

päiviin asti olleiden tilojen osalta tulee vielä tutkia, olisiko niitä mahdollista säilyttää autenttisine muistumina lentoaseman toiminnasta ja pitkistä historiasta. Näitä tiloja ovat lennonjohtotorni, sääasema ja lennonvalmisteluhuone.

Malmin lentoaseman uusiokäytön ideasuunnitelmassa lentokenttä on muutettu asuinalueen puistoksi ja vanhimmat kiitotiet ja asematasot säilytetty pintoineen ja yksityiskohtineen. Avotilan keskellä puiston maamerkinä olisi restauroitu terminaalirakennus. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan edellä mainitun kaltainen uusiokäyttö mahdollistaisi alueen kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilymisen ja tekisi paikasta erityisen.

Vastine

Malmin lentokentän alue on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009 Malmin lentoasema). Kaikki rakennus-suojelun kannalta merkittävimmät rakennukset suojellaan Malmin lentokentän RKY-alueelta asemakaavan muutoksen yhteydessä. Mikäli suojelua tulee tulevaisuudessa laajentaa, tullaan se ratkaisemaan erillisillä asemakaavan muutoksilla.

Kaavamerkintää sr-1 on täydennetty lauseella: lennonjohtotornin, sääaseman ja lennonvalmisteluhuoneen tilat tulee säilyttää nykyisessä asussaan nähtävyysskäytössä.

Kiinteistöviraston tonttiosasto esitti (8.2.2017), että olisi tarkoituksenmukaista osoittaa VP/s-alue katuaukioksi ja osittain pysäköimisalueeksi, jollaisena se on toiminut koko lentokentän toiminnan ajan. Kulku lentokenttäalue tapahtuu osittain alueella olevan portin kautta. Tulisi harkita täytyisikö aukiolle osoittaa erillinen kulkuyhteys.

Asemakaavamerkintää KTY/s tulisi täsmentää siten, että liiketiloiksi ei lueta kahvila- ja ravintolatiloja tai siten, että kasvatetaan merkittävästi liiketilan osuutta kerrosalasta.

Tonttiosasto pyytää korjaamaan selostuksessa kohdassa maanomistus olevan virheellisen tiedon rakennusten omistusoikeudesta. Asemakaava-alueen rakennukset ovat olleet kaupungin omistuksessa 16.12.2014 lähtien.

Vastine

Kaavakartasta on poistettu merkintä VP/s ja katuaukiota on laajennettu. Kaavamerkinnän mukaan alue on katuaukio, alueella tilapäinen pysäköinti on sallittu. Katuaukiolle ei ole tarvetta merkitä erillisiä kulkuyhteyksiä.

Kaavamerkintä KTY/s *Toimitilarakennusten korttelialue, jolla ympäristö säilytetään. Rakennuksiin saa sijoittaa julkisia palvelutiloja, liike-, toimisto- ja ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia teollisuustiloja, opetus-, studio- ja näyttelytiloja, kokoontumistiloja, kahvila- ja ravintolatiloja sekä liikunta- ja vapaa-ajan toimintaa palvelevia tiloja. Liiketilaa saa tontilla olla enintään 5 % kerrosalasta on muutettu muotoon KTY/s Toimitilarakennusten korttelialue, jolla ympäristö säilytetään. Rakennuksiin saa sijoittaa julkisia palvelutiloja, liike-, toimisto-, opetus-, varasto- ja näyttelytiloja, kokoontumistiloja, kahvila- ja ravintolatiloja sekä liikunta- ja vapaa-ajan toimintaa palvelevia tiloja.*

Kaavaselostusta on täydennetty rakennusten omistuksen osalta.

Rakennusvalvontavirasto esitti (14.2.2017), että kaava-alue on rajattu tiukasti koskemaan vain lentokenttärakennuksia ja niiden välitöntä lähiympäristöä. Tiukasti rajattu asemakaava ei saa kahlita lentokentän kehittämistä kokonaisuutena. Huomioitava sekä rakennusviraston että kiinteistöviraston tonttiosaston kannanotoissaan esiin nostama VP/s-alueen nykytila pääosin parkkipaikkana.

KTY-merkinnässä on mahdollistettu hyvin paljon eri toimintoja. Sr-1 -merkinnässä on kuitenkin maininta, ettei huonejakoa saa olennaisesti muuttaa. On huomioitava, etteivät eri kaavamääräykset ole keskenään ristiriidassa ja että esimerkiksi toimintojen edellyttämät palo-osastoinnit ovat toteutettavissa asemakaavan puitteissa. KTY-merkintä mahdollistaa paljon toimintoja mutta liiketilan määrä on rajoitettu 5 %. Kuitenkin kaavamerkinnässä on mahdollistettu useita erilaisia liiketoimintoja. Kiinteistöviraston tonttiosasto on kannanotossaan huomauttanut, että liiketilaa on vähemmän kuin rakennuksessa tällä hetkellä on toiminnassa. Kaavassa on varmistettava liiketilojen riittävyys.

Vastine

Kaavamääräysten osalta asiaan on vastattu kiinteistöviraston tonttiosaston vastineessa.

Suojeltuihin rakennuksiin sijoittuvan toiminnan tulee sopeutua rakennukseen ja toiminnan mahdollisesti edellyttämät muutokset, kuten palo-osastointi, on osa tarkempaa suunnittelua.

Rakennusvirasto esitti (11.1.2017), että nykyinen kaavaluonnoksessa ehdotettu korttelien ja yleisten alueiden rajausta ei tue alueen kokonaisvaltaista käyttöä ja sen kehittämistä. Asemakaavan muutoksessa katuaukioksi osoitettu, nykyisin pääosin pysäköintialueena toimiva rakennusten välinen aukio tulee liittää osaksi korttelialuetta. Myös kaava-alueen pohjoisreunassa sijaitseva, suojeltavaksi ehdotettu puistoalue on nykyisin pääosin pysäköintikäytössä eikä alueella ole nykytilanteessa puistohistoriallisia arvoja, jotka edellyttäisivät suojelua. Puistoalue tulee

osoittaa osaksi lentokenttärakennusten välistä aukiota. Aukioalueen rajausta voidaan tarkentaa, kun lentokenttärakennusten pohjoispuolelle sijoittuvan alueen asemakaavoitus etenee.

Kortteleiden ja yleisten katu- ja viheralueiden rajaukset tulisi määritellä osana laajempaa ympäristöä. Rajauksissa tulee ottaa huomioon rakennusten mahdollinen tuleva käyttö ja kehittäminen, pysäköinti sekä alueen kunnossapito. Asemakaavamuutosalueen eteläreunassa sijaitseva puistoalue liittyy laajempaan puistoaluekokonaisuuteen ja on luontevasti osa yleistä viheraluetta. Puurivien paikat on hyvä määritellä ohjeellisiksi, vaikka tavoitteena onkin edistää miljöön säilymistä ja hyödyntää nykyisiä sijainteja.

Vastine

Malmin lentoaseman aukiosta osa muutettiin korttelin 38340 osaksi. Katuaukion kaavamerkintää on täydennetty siten, että alueella tilapäinen pysäköinti on sallittu. Kaavakartasta on poistettu merkintä *VP/s puisto, jolla ympäristö säilytetään* ja alue on osoitettu osaksi aukiota.

Kaavamerkintä *istutettava puurivi* on muutettu muotoon *ohjeellinen istutettava puurivi*.

Katu- ja puistoalueiden rajauksien laajempaan määrittelemiseen tässä vaiheessa ei ole vielä edellytyksiä.

Ympäristökeskus esitti (16.1.2017), että kaavakarttaan on hyvä lisätä määräys, joka edellyttää säilyvien rakennusten kunnostamista siten, ettei niistä aiheudu tulevan käyttötarkoituksen mukaisessa käytössä terveys- tai turvallisuushaittaa.

Vastine

Ympäristökeskuksen kannanoton johdosta kaavaan on lisätty määräys: "Rakennukset tulee kunnostaa siten, ettei niistä aiheudu tulevan käyttötarkoituksen mukaisessa käytössä terveys- tai turvallisuushaittaa".

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat lentoliikenteen säilyttämisen alueella, lentokentän suojeluun kokonaisuudessaan, RKY-alueen statukseen, käyttötarkoituksen muutosten vastustamiseen, rakennusten suojeluarvojen säilymiseen, lentokentästä tehtyyn suojeluesitykseen, ainoastaan sellaisen yritystoiminnan sallimiseen alueelle, joka ei olisi ristiriidassa nykyisen toiminnan kanssa, uuden vuorovaikutustilaisuuden järjestämiseen ja kaavaluonnoksen puutteisiin sekä joihinkin kaavamääräyksiin.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että malmin lentokentän alueen asemakaavoituksesta tullaan järjestämään useita keskustelutilaisuuksia tulevaisuudessa ja asemakaavaehdotusta on täydennetty ja kaavamääräyksiä on tarkistettu.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 16 kpl.

Vastineet mielipiteisiin aihepiireittäin

Mielipiteet koskivat huomattavan laaja-alaisesti Malmin lentokentän rakentamiseen liittyviä näkökulmia. Vastineet on laadittu kuitenkin ainoastaan tätä asemakaava-aluetta koskevista mielipiteistä.

Lentoliikenne

Malmin lentokenttä tulisi säilyttää ja lentoliikenteen tulisi jatkua alueella.

Vastine

Malmin lentoaseman rakennusten asemakaava ennakoii lentokentän alueen rakentamista, mutta ei muuten ota kantaa Malmin lentokentän tulevaisuuteen eikä ole ristiriidassa tämän hetkisen toiminnan kanssa.

Suojelu ja rakennusten käyttötarkoitus

Lentokenttäalue tulisi suojella kokonaan. Ei riitä, että suojellaan muutama rakennus. Lentokentän alue on RKY-alueita – onko rakennusten käyttötarkoituksen muuttaminen kulttuuri- ja vapaa-ajan käyttöön tässä vaiheessa mahdollista. Lentokonehalli 1:n pääasiallisena käyttötarkoituksena tulisi pitää jatkossakin ilma-alusten säilyttäminen ja huoltotoiminta. Lennonjohtotornin toivotaan säilyvän käytössä niin pitkään, kuin lentotoiminta Malmilla voi jatkua. Luonnoksessa ei ole riittävässä määrin selvitetty, miten käyttötarkoituksen muutos toteutettaisiin rakennusten kaupunkikuvallinen, rakennustaiteellinen ja historiallinen arvokkuus säilyttäen.

Lentokenttäalueesta on vireillä suojeluesitys ELY-keskuksessa. Asemakaavan on syytä odottaa, kunnes ELY-keskuksen päätös on saanut lainvoiman. Lentoaseman terminaalirakennuksen ja lentokonehangaarirakennuksen muuttaminen muuhun kuin alkuperäiseen käyttöön alentaa merkittävästi rakennetun ympäristön kulttuuriarvoa ja on siten ristiriidassa maankäyttö- ja rakennuslain 5§ kulttuuriarvojen vaalimisesta alueiden käytön suunnittelun tavoitteista on säädetty. Rakennusten suojelua kannatetaan, kun rakennukset säilytetään niiden alkuperäisessä käyttötarkoituksessa eikä käyttöön tai ulkoasuun vaikuttavia muutoksia tehdä rakennuksiin. Katsomme, että suojelun edellytykset

täyttyvät rakennusten osalta nykyisessä käyttötarkoituksessaan. Toteamme kaavaluonnoksen olevan täysin lain hengen vastainen, mikäli rakennusten käyttötarkoituksiin haetaan muutosta.

Vastine

Malmin lentokentän alue on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009 Malmin lentoasema). Alueiden käytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Kaikki rakennussuojelun kannalta merkittävimmät rakennukset suojellaan Malmin lentokentän RKY-alueelta asemakaavan muutoksen yhteydessä. Asemakaava tähtää tilanteeseen, jolloin Malmin lentokentän alueella ei ole enää nykyisen kaltaista lentoliikennettä. Sen vuoksi asemakaava pyrkii esittämään laajan kirjon toimintoja, jotka voisivat sijoittua suojeltaviin rakennuksiin. Asemakaava ei estä nykyisen toiminnan jatkumista alueella, kunnes käyttötarkoitus muuttuu ja uudelle käyttötarkoitukselle tulee hakea tarvittavat luvat.

Vasta tulevien käyttötarkoitusten täsmennyttyä pystytään tarkemmin osoittamaan, miten rakennusten kaupunkikuvallinen, rakennustaiteellinen ja historiallinen arvo säilyy. Asiasta on kaavakartassa erillisiä suojelumääräyksiä (sr-1 ja sr-2).

Lentokenttäalueesta on tehty suojeluesitys ELY-keskukselle. Suojeluesityksen käsittely ei estä lentoaseman rakennusten suojelemiseen tähtäävän asemakaavan valmistelua. Mikäli Malmin lentokenttä päätetään suojella kokonaisuudessaan, on lentoaseman rakennusten suojeleminen asemakaavalla siinäkin tilanteessa ajankohtainen kysymys.

Alueen yrittäjätoiminta

Alueelle tulisi sallia vain sellaista toimintaa, joka sopii alueen yleisilmeeseen ja lentokentällä nykyisin toimivien yritysten toimintaan. Uuden toiminnan tulee olla sellaista, ettei se koe Tattarisuon toimintaa häiritseväksi.

Vastine

Asemakaavassa sallitaan varsin laaja kirjo erilaisia toimintoja, jotka voisivat sijoittua kaava-alueelle. On rakennusten omistajan/haltijan velvollisuus katsoa, että rakennuksiin sijoittuvat toiminnot tukevat toisiaan ja ovat valittujen tavoitteiden mukaisia. Tattarisuolle ei sallita sellaisia toimintoja, jota aiheuttaisivat merkittäviä suojaetäisyyksiä ympäristöön.

Vuorovaikutus

Ehdotan uuden vuorovaikutustilaisuuden järjestämistä niin, että tilaisuus on mahdollinen myös kaupunginvaltuutetuille.

Vastine

Malmin asemakaavoituksesta tullaan järjestämään useita keskustelutilaisuuksia tulevaisuudessa.

Puutteet kaavaluonnoksessa

Kaavarajaus on kokonaisuutena sellainen, ettei kaavan vaikutusta eli toteutuvaa ympäristöä voi hahmottaa esitetystä materiaalista. Tarvittaisiin havainnekuva.

Aineiston tunnistetiedot ovat puutteelliset. Voiko kaavaa xxxxx edes käsitellä?

Kaavakartta ei ole merkityssä mittakaavassa vaan pienennetty A4 arkille. Miksi?

Kaavaluonnoksen VP/s on pikemminkin LPA/s – puistoon pysäköinti on kiellettyä ja lentoliikennealue ei voi olla säilyvä puisto. Katuaukion ja korttelialueen 38340 rajautuminen näyttää erittäin epämääräiseltä. Ovathan pysäköimispaikkojen rajaukset ohjeellisia?

Polkupyöräpaikoituksen normi 1 pp/100 k-m² vaikuttaa tulevaisuutta varten pahasti alimitoitetulta.

Asemakaava on selostuksessa todettu uuden yleiskaavan mukaiseksi. Miten tämä on perusteltavissa? Ainakin tehokkuus (0,34 tai 0,53) on kaukana tulevaan yleiskaavaan merkitystä 1,0...2,0:sta.

Vastine

Kaavaehdotuksen materiaaliin on liitetty Malmin lentokentän alueen kaavarungon havainnekuva. Asemakaava on lopullisesti numeroitu vasta ehdotusvaiheessa (nro 12450). Kaavaehdotuksen liitemateriaali on nykyisin aina A4-muodossa.

Kaavakartasta on poistettu merkintä VP/s ja katuaukiota on laajennettu tältä osin. Kaavamerkinnän mukaan alue on katuaukio, alueella tilapäinen pysäköinti on sallittu. Pysäköimispaikan rajaukset ovat ohjeellisia. Polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärä on muutettu muotoon 1 pp/80 k-m².

Yleiskaava on nimensä mukaisesti yleispiirteinen, eikä kaava-alueella rakennussuojelu huomioiden ole mahdollisuuksia merkittävään lisärakentamiseen.

Yhteenveto asukastilaisuudesta 18.1.2017

Malmitalolla (yhdessä Fallkullan tilaa koskevien suunnitelmien kanssa) pidetyssä kaavapäivystyksessä osallistujia oli noin 60 henkilöä. Lentoterminalrakennuksia koskevan asemakaavan muutoksen osalta keskusteluja käytiin mm. RKY-alueen rajoista, kiitoratojen säilyttämisestä, lentomelusta, Lex Malmista, uudesta yleiskaavasta, pikaraitiotien toimivuudesta, pohjavesiolosuhteista sekä maaperän rikkikaasujen hallinnasta paalutettaessa.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §) 15.12.2017–22.1.2018

Muistutukset

Kaavaehdotuksesta tehtiin 20 muistutusta. Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat mm. lentoterminalin ja hangaarin säilyttämiseen lentotoimintakäytössä sekä koko lentokentän RKY-alueen ottamiseen asemakaavan suojelun piiriin sekä Yleiskaava-1992:n vastaisuuteen.

Muistutukset kohdistuivat huomattavan laaja-alaisesti Malmin lentokentän rakentamiseen liittyviä näkökulmia. Vastineet on laadittu kuitenkin ainoastaan tätä asemakaava-aluetta koskevista mielipiteistä.

Vastineet aihepiireittäin

Lentoterminalin ja hangaarin säilyttäminen lentokäytössä

Muistutuksen mukaan lentoterminali ja hangaari tulisivat paremmin suojelluiksi, jos ne säilyisivät ilmailutoimintojen käytössä. Käyttötarkoituksiin olisi syytä sisällyttää ilmailutoimintoihin liittyvä käyttö. Asemakaava olisi myös syytä laittaa odottamaan päätöstä suojeluesityksestä, jonka Malmin lentoaseman ystävät r.y. on tehnyt rakennusperintölain perusteella RKY-merkitystä Malmin lentokenttäalueesta ELY-keskukseen lokakuussa 2015. Lisäksi hangaarin entiset vuokralaiset ovat hankkineet Liikenteen turvallisuusvirasto Trafilta lausunnon ilmailusten ulkona säilyttämisen vaikutuksesta lentoturvallisuuteen.

Vastine

Asemakaavassa suojellaan lentokenttäalueen merkittävimmät rakennukset muistumina alueen menneisyydestä. Kiitoradat tullaan vaiheittain suunnittelemaan osaksi asuinalueita Malmin kaavarungossa (kslk

29.11.16) esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Asemakaavassa rakennukset on määritelty toimitilarakennusten korttelialue, jolla ympäristö säilytetään. Rakennuksiin saa sijoittaa julkisia palvelutiloja, liike-, toimisto-, opetus-, varasto- ja näyttelytiloja, kokoontumistiloja, kahvila- ja ravintolatiluja sekä liikunta- ja vapaa-ajan toimintaa palvelevia tiloja. Varastotilojen katsotaan pitävän sisällään myös lentokoneiden varastoinnin, joten se mahdollistaa hangaarin käyttämisen alkuperäisessä tarkoituksessaan tarpeen mukaan. Asemakaava mahdollistaa ravintola-toiminnan alueella.

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

Malmin lentoaseman rakennusten osalta asemakaavaehdotuksessa ei ole selvitetty rakennusten käyttötarkoituksen vaikutusta siviili-ilmailun toimintaedellytyksiin. Ehdotuksen mukaan nykyisestä asemakaavasta leikataan pois osa lentoliikennealueeksi tarkoitettua aluetta muuhun käyttöön, jolloin lentoliikenne alueella muuttuu mahdottomaksi.

Vastine

Asemakaava tähtää tilanteeseen, jolloin päätökset lentoliikenteen lakkauttamisesta alueella sekä alueen muuttamisesta asuinkäyttöön on jo tehty, eikä niitä ratkaista tässä asemakaavassa.

RKY-alueen sekä kansainvälisen kulttuurillisen merkityksen huomiointi

Muistuttajan mielestä kaavaehdotuksessa ei riittävästi huomioida lentoasemakokonaisuutta, kuten se on RKY-inventoinnissa kuvattu. Koko lentokentän RKY-alue tulisi kaavoittaa samalla kertaa ja rakennusten lisäksi tulisi suojella kiitoradat sekä niiden välissä ja reunoilla oleva avoin tila. Myös kansainvälinen kulttuurillinen merkitys tulisi huomioida, koska Europa Nostra 2016, DoCoMoMo ja World Monuments Fund mainitsevat sen maailman parhaiten säilyneenä alkuperäisessä tarkoituksessaan toimivana lentokenttänä ajalta ennen toista maailmansotaa. Asemakaavaehdotus jättää myös huomiotta rakennushistoriallisen selvityksen suosituksen, museoviraston lausunnot, Farö-sopimuksen ja Kulttuuriperintövuoden 2018, joten sitä ei tulisi toteuttaa.

Vastine

Malmin lentokentän suunnitteluhistorian aikana on tutkittu myös lukuisia lentotoiminnan säilyttäviä vaihtoehtoja sekä kiitoratoja enemmän säästäviä vaihtoehtoja. Ne on kuitenkin todettu kannattamattomiksi tai lentomelun ja turvallisuuskysymysten vuoksi mahdottomiksi toteuttaa.

Vuorovaikutus kaavaa laadittaessa

Asemakaavamuutoksesta yhdessä Fallkullan asemakaavamuutoksesta järjestetty asukastilaisuus (18.1.2017) oli muistutuksen laatijan mielestä puutteellisesti järjestetty. Muistio tilaisuudesta laadittiin vasta pyydyttäessä eikä kaikkia esille otettuja kysymyksiä ollut kirjattu ylös. Vuorovaikutustilaisuuksia järjestettiin yleensäkin liian vähän. Kentän säilyttämistä on vaadittu lukuisissa kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen kannanotoissa. Museoviraston ja Helsingin kaupunginmuseon antamissa lausunnoissa vedotaan Malmin lentokentän tarkasteluun kokonaisuutena.

Vastine

Asemakaavaluonnoksesta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta järjestettiin asukastilaisuus MRL:n vaatimusten mukaisesti. Se oli vapaa keskustelutilaisuus, jossa oli paikalla vuorovaikutussihteerit sekä liikennesuunnittelija alueiden kaavoittajien lisäksi.

Keskusteluja käytiin pienryhmissä eikä esitettyjä kommentteja kirjattu ylös. Pääosa Malmin lentoasemarakennusten kaavan ympärillä käytyistä keskusteluista koski lentotoiminnan lakkauttamista eikä varsinaisesti kaavan sisältöä.

Tarkoituksenmukaisuus

Muistutuksen esittäjän mielestä vuorovaikutusraportissa annetaan virheellisesti ymmärtää, että lentotoimintaa voisi harjoittaa alueella tois- taiseksi, kunnes rakennusten käyttötarkoitus muuttuu. Lentotoiminta on kuitenkin jo käytännössä vaikeutunut merkittävästi, koska hangaarissa säilytetyistä pienkoneista vain murto-osa mahtuu korvaaviksi varastointipaikoiksi osoitettuihin halleihin.

Vastine

Asemakaava ei estä nykyisen toiminnan jatkumista alueella, kunnes käyttötarkoitus muuttuu ja uudelle käyttötarkoitukselle tulee hakea tarvittavat luvat.

Yleiskaavan 1992 vastaisuus

Muistutuksessa todetaan, ettei Helsingin uusi yleiskaava 2050 ole vielä voimassa, ennen kuin valitukset on ratkaistu. Alueella on voimassa yleiskaava 1992, jonka vastainen asemakaava on.

Vastine

Maakuntakaavat ovat maankäyttö- ja rakennuslain mukaan ohjeena asemakaavoituksessa lentokenttäalueen osalta. Lentokenttäalueella on

voimassa oikeusvaikutukseton Helsingin yleiskaava 1992, jossa alue on liikennealuetta L (A). Helsingin uudessa yleiskaavassa (kaupunginvaltuusto 26.10.2016) alue on merkitty osittain asuntovaltaiseksi alueeksi, aluetta kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Kaavan katsotaan olevan maakuntakaavan, yleiskaavan 1992 ja uuden yleiskaavan mukainen.

Elinkeinoelämän toimintaedellytysten huomioiminen

Ehdotus ei ota huomioon alueen vilkkaan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä Suomen ilmailulle. Myöskin yksittäisen lentokoulutusta, lentokoneiden vuokrausta sekä ilmavalokuvauspalveluja tarjoavaa yrittäjää toiminta vaarantuu asemakaavan toteutuksen myötä. Muistutuksen esittäjän mielestä asemakaavaehdotukseen tulisi kirjata, että sekä yrityksen toiminnan että yleisen lentoturvallisuuden kannalta lentokonehalli 1:en käyttötarkoituksen muutosta ei toteuteta ennen lentotoiminnan päättymistä.

Vastine

Asemakaava ei estä nykyisen toiminnan jatkumista alueella, kunnes käyttötarkoitus muuttuu ja uudelle käyttötarkoitukselle tulee hakea tarvittavat luvat.

Ratkaisu asuntopulaan

Muistutuksen esittäjän mukaan Helsingin kaupunki tarvitsee Malmin valtavan kenttäalueen rakentamiseen asuntopulan ratkaisemiseksi.

Viranomaisten lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin viranomaisten lausuntoja sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat jake-lumuuntamon sijoittamiseen alueelle, suojelun riittävyyteen sekä lentomelulta suojautumiseen.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä (HSY)
- Museovirasto
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Seuraavat tahot ilmoittivat, ettei ole lausuttavaa: Helen Oy.

Helen Sähköverkko Oy esittää lausunnossaan (15.12.2017), että Malmin lentoaseman rakennusten sähkönjakelu on toteutettu asemakaava-alueen ulkopuolelta Malmin lentoaseman omasta keskijänniteliittymästä. Keskijänniteliittymä sijaitsee pelastuslaitoksen rakennuksessa. Asemakaava-alueella ei ole Helen Sähköverkon jakeluverkkoa.

Helen Sähköverkko tulee rakentamaan alueelle jakeluverkon uusien liittymien aikataulussa. Jakeluverkon suunnittelua ja rakentamista alueelle ohjaa ympäröivän alueen asemakaavoitus.

Helen Sähköverkko esittää, että Malmin lentoasemarakennusten asemakaavassa mahdollistetaan erillisen pysyvän jakelumuuntamon rakentaminen alueelle. Sähkönjakelun kannalta muuntamon optimaalinen sijainti on kaava-alueen eteläreunassa VP-alueella. Jakelumuuntamo tulisi palvelemaan Malmin suojeltujen lentokenttärakennusten ohella vielä kaavoittamatonta aluetta. Erillismuuntamo vaatii 20 m² määräalan. Helen Sähköverkko Oy:llä ei ole muutosehdotukseen muuta huomautettavaa.

Vastine

Asemakaavaan on lisätty merkintä et: *korttelissa 38341 tulee varautua alueellista tarvetta palvelevan määrälaltaan 20 m² jakelumuuntamon rakentamiseen.*

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä (HSY) toteaa lausunnossaan (19.12.2017), että aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi, eikä muutosehdotus edellytä niiden siirtämistä.

Museovirasto esitti lausunnossaan (21.12.2017), että Malmin lentoaseman kulttuurihistoriallisen merkityksen säilyttämistä tulee tarkastella kokonaisuutena, siis laajuudessa jolla alue on osoitettu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY 2009). Se muodostuu rakennusten ohella erilaisista ilmailukäyttöön liittyvistä rakenteista ja laitteista sekä erityisesti asematasosta, seisontapaikoista, kiitoradoista ja rullausteista välialueen avoimen maisematilan tekijöinä.

Malmin lentokentän alueelle laadittu kaavarunko ennakoi jo koko alueen asemakaavoituksen valmistelua uuden yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti. Kaavarunko ohjaa lentokentän ominaisluonteen tuhoamista asuin- ja keskustakortteleiden tieltä, vaikka muutama kiitoradan näkymälinja onkin jätetty näennäiseksi muistumaksi menneestä. Tiiviissä korttelirakenteessa niidenkään merkitys ei erotu muusta katuverkosta puhumattakaan kentän maisemallisesta kokonaisuudesta.

Malmin lentoasema on Suomen ilmailuhistorian merkkikohde, joka edustaa vaikuttavuudessaan korkeatasoista, eurooppalaista ilmailuarkkitehtuuria. Kentän terminaali siipineen, lentokonehalli ja kompassiruisun tapaan risteytyvät kiitotiet on suunniteltu hallittuna kokonaisuutena. Kentän säilyneisyys sekä myös käytön jatkuminen 1930-luvulta tähän päivään tekee siitä harvinaisen ja ainutlaatuisen kohteen kansainvälisestäikin.

Malmin lentoasema kuuluu kansainvälisen DOCOMOMO:n (1989 perustettu kansainvälinen modernin arkkitehtuurin tutkimus- ja suojelujärjestö) valikoimaan suomalaisen modernismin merkkiteoksia 1920-luvun lopulta 1970-luvulle. World Monuments Fund (WMF) on vuosina 2004 ja 2006 listannut Malmin lentoaseman sadan maailman uhanalaisimman kulttuuriperintökohteen joukkoon.

Ilmailukäytön jatkuminen turvaa parhaiten Malmin lentoaseman kulttuuriympäristön säilymisen.

Museovirasto on antanut 25.9.2017 puoltavan lausunnon Malmin lentoaseman ystävät ry:n tekemästä esityksestä lentoaseman suojelemiseksi RKY-alueen mukaisena kokonaisuutena. Lakia rakennusperinnön suojelemisesta on tarpeen soveltaa asemakaava-alueella, kun kohteella on valtakunnallista merkitystä, jos kohteen säilymistä ja suojelua ei voida turvata maankäyttö- ja rakennuslailla ja sen nojalla annetuilla säännöksillä tai määräyksillä tai jos kohteen suojeluun tämän lain mukaisesti on erityisiä syitä asemakaavoitustilanteen vuoksi. Edellytykset täyttyvät Malmin lentoaseman osalta, jossa suojelun tarve perustellusti koskee koko kenttäaluetta ja ulottuu keskeisten rakennusten sisätiloihin yksityiskohtineen.

Asemakaavan suunnittelualueen rajaaminen vain terminaalin, hangaarin ja autotallin välittömään lähiympäristöön ei ole perusteltua. Kiitoratojen sekä niiden väli- ja reuna-alueiden horisontaali maisematila korostaa rakennusten asemaa. Keskeisenä maamerkinä on puhdasta functionalismia edustava terminaalirakennus. Välittömästi terminaalin edustalla oleva lentokoneiden seisontatasanne on olennaisesti osa rakennuksen lähiympäristöä ja tasoa, jolta rakennus nousee, mutta sekin on rajattu kaava-alueen ulkopuolelle.

Pyöreästä keskiosasta ja siivistä koostuva lentoterminaali sijoittuu kiitoratojen kulmaukseen. Terminaalin siipien suuntaisesti toisella puolella sijaitsee vanha hangaarirakennus ja toisella puolella uudempia ilmailua palvelevia rakennuksia. Tämän symmetrisesti hahmottuvan kokonaisuuden eteläpuolelle levittäytyvällä alueella on eri-ikäistä rakennuskantaa 1930-luvulta tähän päivään. Toinen selkeä rakennusryhmä muodostuu kentän lounaiskulmaukseen kiitotien pään tuntumaan. Kentän toimintaan liittyvää rakennuskantaa on tarkasteltava osana vaalittavaa kokonaisuutta.

Sr-1 -rakennusten suojeltavat sisätilat säilytettävine ominaispiirteineen on määriteltävä tarkemmin. Lennonjohtotornin, sää-aseman ja lennonvalmisteluhuoneen tilojen säilyttäminen on sinänsä hyvä lisäys suojelumääräykseen. Muilta osin ei ole kuitenkaan riittävää suojella ainoastaan huonetilajakoa olennaisilta muutoksilta.

Terminaalissa erityisesti aula-, sali-, porras ja käytävätilat ovat hyvin säilyneet. Kiinteää sisustusta ovat esim. pohjakerroksen alkuperäinen musta mosaiikkibetonilattia ja yksityiskohtana lattian keskellä sijaitseva 1930–40 –lukujen vaihteesta oleva sohvasaareke. Kaavalla voitaisiin myös ohjata arkkitehtonista eheyttä palauttavia toimenpiteitä niin sisätiloissa kuin ulkoasussakin. Siipirakennuksissa olennaista on sivukäytävään perustuva pohjaratkaisu.

Hangaarissa säilytettäviä elementtejä ovat mm. kuusikulmisiin ruutuihin valettu betonilattia, -pylonit sekä teräksiset kattorakenteet. Alkuperäiset katto-, lattia- ja seinälaatoitukset, erilaiset kyltit sekä maalatut tekstit, halliin 1943 suunniteltu tarkkailusuoja sekä porrashuone ovat myös tärkeitä interiöörin tekijöitä. Molempien rakennusten kiinteää sisustusta ovat myös mm. säilyneet väliovet.

Nyt lausuttavana oleva kaava ei täytä riittävästi Museoviraston edellä todetussa lausunnossa määriteltyjä suojelutarpeita. Asemakaavan kanssa onkin paikallaan odottaa suojeluesityksestä tehtäviä päätöksiä ja mahdollisia valitusprosesseja.

Kaavaehdotus ei täytä MRL 54§ asemakaavalle asetettuja sisältövaatimuksia rakennetun kulttuuriympäristön erityisten arvojen vaalimisesta niin lentokentän ainutlaatuisen arvokkaan ympäristökokonaisuuden kuin rakennusten yksityiskohtiin ulottuvien ominaispiirteidenkään osalta.

Vastine

Nyt laadittu asemakaava kattaa rajatusti keskeisimmät Malmin lentoaseman rakennukset. Rakennukset suojellaan asemakaavassa kokonaan, myös kaikilta niiltä osiltaan, jotka Museovirasto lausunnossaan mainitsee.

Nyt laadittu asemakaava mahdollistaa laaja-alaisesti erilaisten toimintojen sijoittumisen rakennuksiin eikä suoraan ota kantaa lentokentän alueen käyttötarkoitukseen. Asemakaava mahdollistaa myös nykyisen käytön jatkumisen rakennuksissa. Helsingin hallinto-oikeus hylkäsi Helsingin yleiskaavaan kohdistuneet Malmin lentokenttää koskevat valitukset 5.2.2018.

Asemakaavan muutoksen suojelumääräyksiä on laadittu ympäristöhistoriaselvityksen (30.6.2016) pohjalta. Ympäristöhistoriaselvitys on tehty yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa. Kaavassa on määräys rakennussuojeluun liittyen ”Ympäristöhistoriaselvitys on liitettävä lupahakemukseen ja ennen lupapäätöksen tekemistä hakemuksesta tulee pyytää museoviranomaisen lausunto”.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) toteaa (14.12.2017), että asemakaavan muutosehdotus koskee vain Malmin lentoaseman rakennuksia. Kaava-alue sisältyy valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöalueeseen (RKY 2009).

Lentoasemarakennukselle, lentokonehallille sekä autotallille on laadittu asemakaavan muutos, jossa rakennukset suojellaan kaupunkikuvallisesti, rakennustaiteellisesti ja historiallisesti arvokkaina rakennuksina sr-1 ja sr-2 -merkinnöin.

Rakennukset osoitetaan toimitilakäyttöön. Tavoitteena on mahdollistaa rakennusten mahdollisimman monipuolinen käyttö. Rakennuksiin saa sijoittaa julkisia palvelutiloja, liike-, toimisto-, opetus-, varasto- ja näyttelytiloja, kokoontumistiloja, kahvila- ja ravintolatiloja tiloja sekä liikunta- ja vapaa-ajan toimintaa palvelevia tiloja. Suojeltavien rakennusten yhteenlaskettu rakennusoikeus on 7 500 k-m². Kaavaratkaisun myötä tonttien kerrosala ei kasva.

Asemakaavamuutos huomioi rakennussuojelun tavoitteet suunnittelualueella asianmukaisesti maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n edellyttämällä tavalla. Lentomelun huomioon ottamisesta on syytä antaa määräys, koska kentällä on vielä lentotoimintaa.

Vastine

Lentomelua aiheutuu enää korkeintaan vuoden 2019 loppuun, jolloin lentokentän tilapäinen vuokrasopimus päättyy. Melualue on poistettu 4.vaihemaakuntakaavasta, ja alue on merkitty taajamatoiminnoille. Lentomelun vaikutukset voidaan selvittää rakennusluvan yhteydessä laadittavilla meluselvityksillä.

Kaupunginmuseo

Kaupunginmuseo toistaa luonnosvaiheessa antamia arvoperusteluja lentokenttärakennusten suojeluarvojen varmistamiseksi. Malmin lentokenttä on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu ympäristö (RKY 2009). Lentokenttä on myös listattu kansainvälisen World Monument Fundin uhanalaisten kulttuuriympäristöjen joukkoon. Lisäksi sen on Europa Nostra Finlandin listaama Suomen uhanalaisin kulttuuriperintökohde.

On valitettavaa, että suunnittelualue käsittää suppeasti ainoastaan lentokenttärakennusten tontin. Rakennukset jäävät irrallisiksi yhteydestään lentokenttään. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan kenttää ja vähintään osaa kiitoteistä tulisi tarkastella yhtäaikaisesti lentokenttärakennusten kanssa. Malmin lentoaseman uusiokäytön ideasuunnitelmassa lentokenttä on muutettu asuinalueen puistoksi ja vanhimmat kiitotiet ja asematasot säilytetty pintoineen ja yksityiskohtineen. Avotilan keskellä puiston maamerkinä olisi restauroitu terminaalirakennus. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan edellä mainitun kaltainen uusiokäyttö mahdollistaisi alueen kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilymisen ja säilyttäisi muuttuneenakin paikan erityisyyden.

Lentoasemarakennuksen ovat suunnitelleet arkkitehdit Martti Välikangas, Dag Englund, Onni Ermala ja Vera Rosendahl (valmistui vuonna 1938): Sen keskiosa on kolmikerroksinen ja sivuille avautuvat siipirakennukset yksikerroksisia. Alun perin julkisivut olivat vaaleaksi terastirapattua betonia. Myöhemmin kolmikerroksinen sylinterinmuotoinen osa on pinnoitettu maalatulla pellillä ja matalat siipirakennukset puhtaaksimuuratulla kahitiilellä. Sisätilat ovat hyvin säilyttäneet arkkitehtuurin alkuperäiset ominaispiirteet ja yksityiskohdat.

Lentokonehallin eli hangaarin ovat suunnitelleet arkkitehdit Dag Englund, Onni Ermala ja Yrjö Sadenniemi (valmistui vuonna 1937). Rakennus sisältää korkean yhtenäisen lentokonehallin, sekä lisäksi toimisto- ja koulutustiloja. Julkisivut ovat vaaleaksi slammattua betonia, kentän puoleista julkisivua hallitsevat kookkaat kerroksen korkuiset liukuovet. Hangaarirakennus on niin ikään säilyttänyt hyvin alkuperäiset ominaispiirteensä niin ulko- kuin sisätiloissaan.

Puinen autotallirakennus on toiminut aikaisemmin myös paloasemana. Nykyään se sisältää ajoneuvojen suoja- ja huoltotiloja. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Antero Pernaja 1940-luvulla. Rakennus on säilyttänyt ominaispiirteensä hyvin.

Lentoasemarakennus ja lentokonehalli suojellaan merkinnällä sr-1: ”Kaupunkikuvallisesti, rakennustaiteellisesti ja historiallisesti huomattavan arvokas rakennus. Rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus-, muutos- tai lisärakentamistöitä, jotka heikentävät rakennuksen rakennustaiteellisia, historiallisia tai kaupunkikuvallisia arvoja tai muuttavat arkkitehtuurin ominaispiirteitä. Korjaamisen lähtökohtana tulee olla rakennuksen alkuperäisten tai niihin verrattavien rakenteiden säilyttäminen. Mikäli alkuperäisiä rakennusosia joudutaan pakottavista syistä uusimaan, se tulee tehdä alkuperäistöteuksen mukaisesti. Rakennuksen alkuperäiset puuikkunat ja ovet tulee säilyttää eikä huonejakoa saa oleellisesti muuttaa. Lennonjohtotornin, sääaseman ja lennonvalmisteluhuoneen tilat tulee säilyttää nykyisessä asussaan nähtävyyssäilytyksessä.”

Autotallirakennus suojellaan sr-2 määräyksellä: ”Rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus-, muutos- tai lisärakentamistöitä, jotka heikentävät rakennuksen historiallisia arvoja tai muuttavat arkkitehtuurin ominaispiirteitä.” Lentoasemarakennuksen pääsisäänkäynnin edustalla sijaitsee kokonaisuuteen liittyvä pyöreä suihkulähde, joka on niin ikään merkitty suojeltavaksi.

Kaupunginmuseo pitää rakennuskohtaisia suojelumääräyksiä pääosin riittävinä. Täsmennyksenä suojelumääräyksiin kaupunginmuseo tuo esiin vielä seuraavaa: Terminaalirakennuksessa erityistä huomiota vaatii rakennuksen keskushallin säilyttäminen lattia-, seinä- ja kattoratkaisuineen, alkuperäisine pintoineen ja yksityiskohtineen. Toisen kerroksen ravintolatila on säilytettävä. Porrashuoneet A ja B sekä ravintolan porras on säilytettävä.

Hangaarirakennuksen ulkoarkkitehtuuri yksityiskohtineen, sen osana erityisesti hallin liukuovet ja ikkunat teknisine ratkaisuisineen ja yksityiskohtineen ovat säilytettäviä. Rakennusrunko eli kantavat seinät sekä katon teräsristikot niitä kannattavine rakenteineen ovat julkisivujen ohella keskeinen osa rakennuksen ominaisuuksia, mukaan lukien sisäkaton levytyksen alkuperäinen ilme. Hallin betonilattia on säilytettävä alkuperäisen mukaisena. Hangaarin sisätiloissa olevat alkuperäiset teräs- ja puurakenteiset ovet yksityiskohtineen, huonetilojen säilyneet alkuperäiset lattia- ja seinälaatoitukset ovat nekin suojelutarpeen piirissä. Hallin vuonna 1943 suunniteltu tarkkailuhuone, samoin alkuperäisinä säilyneet varoituskyltit, monikieliset tekstimaalaukset ja muut yksityiskohdat ovat olennainen osa tilakokemusta. Hangaarin toimistosiivessä on suojeltava porrashuone ala-auloineen ja sisäänkäynteineen sekä sivukäytävä säilyneine ovineen.

Vastine

Suojelutarpeet huomioidaan rakennusluvan myöntämisen yhteydessä. Ympäristöhistoriaselvitys on liitettävä lupahakemukseen ja ennen lupapäätöksen tekemistä hakemuksesta tulee pyytää museoviranomaisen lausunto.

18.1.2017

MALMIN LENTOKENTTÄRAKENNUSTEN ASEMAKAAVA Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja asemakaavaluonnos

FALLKULLAN TILAN ASEMAKAAVA Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Paikka: Malmitalo

Aika: 18.1.2017 klo 15.30 - 19.30

Läsnä kaupunkisuunnitteluvirastosta:

Pia Kilpinen, arkkitehti
Crista Toivola, arkkitehti
Topi Vuorio, liikennesuunnittelu
Maija Mattila, vuorovaikutus

Osallistujia: noin 60 henkilöä

Tilaisuuden kulku

Tilaisuudessa käytiin vapaamuotoista keskustelua suunnitelmien äärellä ja suunnittelijat vastasivat osallisten esittämiin. Tilaisuudessa esitettyihin, asemakaavahankkeita koskeviin kysymyksiin vastataan myös hankkeiden vuorovaikutusraporteissa. Tähän muistioon ei ole kirjattu vastauksia esitettyihin kysymyksiin.

Malmin lentokenttärakennusten asemakaavasta keskusteltiin mm. seuraavaa:

- Lentoasemarakennuksia koskevan asemakaavan muutoksen osalta keskusteluja käytiin mm. RKY-alueen rajoista, kiitoratojen säilyttämisestä, lentomelusta, Lex Malmista, uudesta yleiskaavasta, pikaraitiotien toimivuudesta, pohjavesiolosuhteista sekä maaperän rikkikaasujen hallinnasta paalutettaessa.

Fallkullan tilan asemakaavasta esitettiin mm. seuraavanlaisia mielipiteitä, kysymyksiä ja huolenaiheita:

Fallkullan tilasta:

- Kotieläintilan toimintamahdollisuuksista huolehdittiin. Tila tarvitsee riittävästi laitumia ja niiden tulee sijaita hallittavalla etäisyydellä, päärakennuksen kukkulan itä- ja länsipuolelta ovat liian etäällä toiminnan kannalta. Malminkaaren siirtäminen ahdistaa liikaa kotieläintilaa, eläimet ja toiminta kärsivät.
- Fallkullan tilan pysäköinti ei ole riittävä tässäkin suunnitelmassa.
- Kotieläintilan palvelurakennuksen tarpeen huomioiminen on hyvä asia. Tilan piha-alueetta voisi miettiä muutenkin palvelurakennuksen sijaintia mietittäessä, nykyinen leikkipuisto-alue on pieni.

18.1.2017

- Tarvittaisiin parempia ja isompia leikkipuistoja, alueella huonosti ennestään - Fallkullan tilan pieni puisto viikonloppuisin ja kesäisin ihan täynnä.
- Toivottiin, että tilaa reunustava rakentaminen olisi puurakentamista, maisemaan sopivaa toisin kuin Fallkullan alueen rakennukset.
- Malminkaaren varren maavallin puuston säilymistä mahdollisimman laajasti toivottiin.
- Fallkullan tilan päärakennuksen ja sen ympäristön saamista julkisempaan käyttöön toivottiin; ehdotettiin ruokakulttuurikeskusta, alkutuotanto olisi näkyvissä tässä ympärillä ja historiallinen hyötypuutarha voisi olla osa toimintaa. Toimintaa ja opetusta erityisesti lapsille ja nuorille, myös aikuisille ja eläkeläisille; voisi olla kahvila-ravintola, myyntiä.
- Hienoa, että toiminta jatkuu ja alue säilyy viheralueena. Hiihtolatu reunassa on hieno juttu. Tilan maalaismaisemaa ei saa tuhota.

Päiväkodista Fallkullan tilan eteläpuolella:

- Fallkullan tilan yhteyteen ajatellun päiväkodin sijainti arveluttaa, tuleeko liikaa häiriötä puolin ja toisin päiväkodin sekä kotieläintilan ja nuorisotoiminnan kanssa? Miten päiväkodin saattoliikenne toimii?
- Voisiko päiväkotiki sijaita kaava-alueen länsilaidalla, Longinojan länsipuolella? Ja/tai lentokentän alueen korttelirakenteessa?
- Jos päiväkotiki tulee näin lähelle kotieläintilaa, onko sen piha myös tilalla vierailevien käytössä?
- Hienoa, että alueelle varataan päiväkodille tontti. Hyvä paikka päiväkodille. Milloin uusi päiväkotiki rakennettaisiin?

Koulu ja liikuntapuisto:

- Koulun liikenteen aiheuttamista haitoista oltiin huolestuneita. Jos Helluntairaitille sallitaan saatto- ja huoltoliikenne, alkavat siinä muutkin ajaa ja alueen lapset joutuvat vaaratilanteisiin, koska ovat tottuneet juoksemaan vapaasti eri pihojen välillä.
- Koululle osoitettua tonttia pidettiin hyvänä sijaintina koululle. Miksi koulujen ja päiväkodin saattoliikennettä ei ohjata Tasankotien varteen? Miksi autolla pitää päästä ovelle asti Helluntairaittia pitkin?
- Koulun pelätään tuovat ongelmia; asukas esitti pelkonsa siitä, että koululaiset alkavat notkia heidän pihoiltaan ja kaikki tuhotaan.
- Keitä koulu palvelee? Ympärillä on muitakin kouluja, osa ollut lakkautusuhan alla viimeisen 5 vuoden aikana? Onko kouluverkon suhteen tehty laajempaa tarkastelua?
- Eikö Malmin lentokentän tuleville asukkaille voi rakentaa omaa koulua uuden alueen puolelle?
- Milloin koulu on tulossa alueelle? Onko sen tulemisesta jo päätöksiä?
- Jos täytyy rakentaa, niin suunnitelma hyvä näin; koulu, liikuntapuisto ja virkistysalue hyviä. Toki rakentamisaikainen haitta arveluttaa, mutta se on väliaikaista.

Malminkaari ja asuinkorttelit:

- Monet pitivät asuinkorttelia irrallisena ja kummallisena tässä kohdassa, toisaalta sen nähtiin toimivan myös melumuurimaisena ratkaisuna omakotialueen ja Malminkaaren välillä
- Leveneekö Vasaratie nykyisestä uuden asuinkorttelin myötä? Riittääkö tila?
- Uusi asuinkortteli pilaa koko Sunnuntaipalstat. Asuinkorttelia suunnitellaan viheralueen päälle.
- Asuinkortteli peittää viereisten omakotitalojen näkymät täysin, heikentäisi merkittävästi Sunnuntaipalstojen olosuhteita.

18.1.2017

- Meitä ei Malminkaaren liikenne häiritse, olemme tottuneet siihen. Ei uutta asuinrakentamista.
- Todettiin, että asuinkortteli on osittain on RKY-alueella ja lentokentän alueella.
- Miten kaupungilla on varaa siirtää Malminkaaren linjausta noin vain?
- Rakentamista toivottiin mieluummin eteläisten ja pohjoisten sunnuntaipalstojen väliin kuin ahtaaseen kiilaan Fallkullan ja Sunnuntaipalstojen väliin.

Viljelypalstoista:

- Viljelypalstojen pysäköinnistä ja huoltomahdollisuuksista kyseltiin, miten hoituu tulevaisuudessa. Nyt sinne kuljetaan myös puiston kautta autoilla; mihin pysäköinti uudessa kaavassa osoitetaan?
- Autoilu palstoille on ongelma, tällä hetkellä kuljetaan myös samoilla reiteillä kuin lapset hevosten kanssa.
- Viljelypalsta-alueen laajentumista pidettiin todella hyvänä asiana.

Liike- tai palvelurakennusten kortteli:

- Liike- ja palvelurakennuskortteli ihmetyttää, tuoko levottomuutta alueelle; voisiko siinä olla asuntoja mieluummin?
- Mikä liike- tai palvelurakennus olisi, tarvitaanko sellaista? Aiheutuu kovasti liikennettä tästä? Minkä kokoisia, kuinka korkeita rakennuksista tulisi?
- Pieni ruokakauppa olisi kiva (liike- ja palvelurakennusten kortteliin).

Kaupunkiympäristön toimialan kokous asemakaavan lausunto ja muistutusvaiheesta

MUISTIO

Aika Keskiviikko 28.2.2018 klo 9.00-11.00

Paikka Narinkka 2, Laiturin workshop -tila

Kutsutut

Asemakaavoitus, pohjoinen alueyksikkö
Maankäytön yleissuunnittelu, teknistaloudellinen
Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, tontit
Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, maaomaisuus
Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, maa- ja kallioperä
Liikenne- ja katusuunnittelu, suunnittelu
Kaupunkitila ja maisemasuunnittelu, alueellinen suunnittelu
Kaupunkitila ja maisemasuunnittelu, puisto- ja viheraluesuunnittelu
Rakennetun omaisuuden hallinta, palvelutilaverkko
Rakennetun omaisuuden hallinta, tilaomaisuus
Tilapalvelut, Tukkuutori
Rakennusvalvontapalvelu, lupayksikkö, pohjoinen lupatiimi
Ympäristöpalvelut, ympäristönsuojelu
Viestintäpalvelut, osallisuus ja asiakasviestintä
Viestintäpalvelut, mediaviestintä
Kaupunginkanslia, talous- ja suunnitteluosasto
Pelastustoimen osasto, rakenteellinen paloturvallisuus
Liikennelaitos –liikelaitos, infra- ja kalusto

Osallistujat

Arponen Petri, Maka/Kamu
Hakala Tuomas, Maka/Aska
Heinonen Valter, Maka/Aska
Hoppu Salla, Maka/Aska
Kilpinen Pia, Maka/Aska
Kuja-Aro Jenni, Palu/Ympa
Koskinen Mirva, Maka/Make
Korhonen Juha, Palu/Ympa
Mentu Sakari, Maka/Aska
Nicklén Mervi, Maka/Aska
Näränen Tuomo, Maka/Aska
Pakarinen Raimo, Palu/Ympa
Puumalainen Niina, Kanslia
Rantama Kirsi, Maka/Aska
Ronkainen Pekka, Pel/Pelt
Räsänen Roni, Pel/Pelt
Tirri Anni, Maka/Kamu
Tuominen Hanna-Mari, Maka/Myle
Vuorio Topi, Maka/Like
Waitinen Pulmu, Pel/Pelt

Kokouksessa käsitellään toimialan palveluiden kannanotot koskien neljää eri asemakaavan muutosta, jotka ovat lausunto- ja muistutusvaiheessa. Tämän jälkeen asemakaavat menevät kaupunkiympäristölautakunnan hyväksyttäväksi ja sieltä edelleen valtuustoon.

Kunkin palvelun osalta on oleellista osallistua kokoukseen tai ilmaista muuten kannanottonsa kyseisistä asioista. Mikäli kaavahankkeisiin ei oteta tässä vaiheessa kantaa, katsomme asian teidän osaltanne olevan hyväksyttävissä.

Kokouksessa asiat käydään esityslistan järjestyksessä läpi ja voitte vapaasti saapua paikalle/poistua oman kannanottonne jälkeen.

Mikäli ajankohta ei teille sovi, niin sopikaa erillinen käsittelyaika hankkeesta vastaavan kanssa. Välittäkää kutsu oikeaksi katsomallenne henkilölle.

1 Kokouksen avaus

2 Arabian tehdaskortteli, asemakaavan muutosehdotus (nro 12470)

- Suurimmat muutostarpeet
  - o Kerrosalojen ja liiketilojen tarkistus
  - o Huollon uudelleen järjestely
- Pelastusjärjestelyt
  - o Pelastuslaitos: Laajat ohjeelliset tiedot on annettu lausunnossa. Pelastautuminen on tärkeä asia huomioida, sillä kaava mahdollistaa korkeaa rakentamista.
  - o Rantama: Hanke on tilannut pelastussuunnitelma. Palokonsultti ja pelastuslaitos neuvottelevat tarkemmasta suunnittelusta.
  - o Puumalainen: Kenen vastuulla on pelastusveden yms. järjestäminen ja kustannukset?
  - o Kustannukset eivät ole kaavan asia, vaan asia voidaan sopia maankäyttösopimuksissa.
  - o Hakala: Kaava ei estä pelastusjärjestelmien rakentamista.
- Muuntamot
  - o Pelastuslaitos toteaa Helenin puolesta, että muuntamot tulisi sijoittaa katutasoon ja mahdollistaa riittävä tilanvaraus. Tämä helpottaisi pelastuslaitoksen toimintaa.
  - o Hakala: Kaavoissa on huomioitu, että muuntamot sijaitsevat tulvavesirajan yläpuolella ja määräykset laadittu Helenin ohjeiden mukaan.
- Arabianmäen leikkipaikka
  - o Arponen: Onko leikkipaikan toteutumisesta sovittu?
  - o Puumalainen: Jos rakennusvalvonta toteaa, ettei asuinrakennusten pihat ole riittävät, tulee etsiä leikkipaikka läheltä. Tällöin rakennuttajan tulee tulla vastaan maankäyttösopimusvaiheessa ja osallistua leikkipaikan rakentamisen kustannuksiin.

- Hakala: Tornien leikkipihat eivät ole riittävät.
- Puumalainen: Keski-Pasilan kortteleissa käydään samankaltaista keskustelua. Puumalainen selvittää asiaa ja antaa tietoa, kun Keski-Pasilan kortteleiden esimerkki ratkeaa.
- Linnut (paalutusmelun vaikutus ja korkeiden rakennusten aiheuttama törmäysriski)
  - Pakarinen: Tehdaskortteleiden ja Natura-alueen välissä sijaitsee Arabian nykyistä rakennuskantaa, joten voidaan olettaa, että melun vaikutukset ovat pienemmät ja täten paalutus on hyväksyttävää.
  - Koskinen: Tarkempia maaperätietoja ei vielä ole, joten tarvitaan vielä tutkimuksia. Perustamistapaa ei vielä tiedetä, joten paalutustekniikka vaikuttaa myös melun määrään.
  - Rantama: Törmäysriskin takia on lisätty määräys samantapaisesti kuin Kalasataman keskuksen torneissa.
- Parvekkeiden ja kattoterassien kaupunkikuva
  - Puumalainen: Mikä on parvekkeiden lasituksen ja kattopihojen vaikutus kaupunkikuvaan?
  - Parvekkeiden ja kattopihojen osalta laatutaso ja rakenteet kontrolloidaan alueryhmässä ja tarkemmassa suunnitteluvaiheessa.

3 Fallkullan tila, asemakaavan muutosehdotus (nro 12479)

- Rakennusten suojelu
  - Hakala: Kaupunginmuseo vaatii VL/s alueen rakennuksia suojeltavaksi vahvemmin.
  - Hakala: VL/s aluemarkintä on riittävä rakennusten suojelemiseksi.
  - Mentu: Suojelun tulisi kohdistua sinne missä on eniten suojeltava. Kyseiset rakennukset ovat yksittäisinä kohtuullisen vaatimattomia.
- Longinojan puron vaikutus
  - Arponen: Longinojaan tulee jättää väljyyttä, jotta kalasto selviytyy Fallkullaan kohdistuvista rakentamisesta. Erityisesti väljyyttä tarvitaan koulun kohdalle.
  - Koskinen: Esirakentaminen voi aiheuttaa haittaa, kuten veden samentumista. Puron suojaukset ovat rakennettavissa, mutta niillä on kustannuksensa.
  - Pakarinen: Puron suojaaminen ei ole kaavallinen kysymys. Asia ratkaistaan toteutussuunnittelussa, tosin asian huomioiminen jo nyt on tärkeää.

4 Malmin lentoaseman rakennukset, asemakaavan muutosehdotus (nro 12450)

- Kaavan muutokset
  - Kilpinen: Kaavaan on lisätty muuntamo autotallirakennuksen takapihalle.
- Sisätilojen suojelu
  - Kilpinen: Museo toivoi kiinnittämään huomiota sisätilojen ja niiden rakenteiden suojelemiseen.
  - Kilpinen: Sisätilojen suojelukysymykset ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa.

- Rakennusten kunto
  - o Tarveselvitys on tehty.
- Kaavarajaus hangaarin kohdalla
  - o Tirri: Voisiko hangaarin pohjoispuolen kohdan tontinrajausta laajentaa (1-2 m)?
  - o Hakala: Kaava-alueen kasvattaminen on valitusperuste, joten tontin rajauksen muutokset huomioidaan seuraavissa kaavoissa.

5 Tattarisillan eritasoliittymä, asemakaavan muutosehdotus (nro 12480)

- Nimistömuutokset
  - o Heinonen: Tattarisillantie ja Tattarisilta muutettu muotoon Ilmasillantie ja Ilmasilta.
- Kaavan muutokset
  - o Heinonen: Määräyksiä ja merkintöjä lisätty kaavaan liittyen liito-oravan yhteyksiin, pohjaveteen, meluun, johtomerkintöihin ja muinaismuistoihin. Lisäksi kaupan mitoitus tarkistetaan. Liikennesuunnitelmaan lisätään Ilmasillantien bussipysäkit.
- Pohjavesialue ja pohjavedenottamo
  - o Heinonen: Kaavamääräys muotoon ”pohjavedenottamo ja paineenkorotusasema”.
  - o Pohjaveden alueesta lisätään yleismääräys, muttei pohjavesialueen rajausta.
  - o Tuominen: TEK:n kanta on, että lisätään kaavakarttaan merkintä ajoyhteydestä pohjavedenottamolle.
  - o Heinonen: Asiasta on hyvä vielä keskustella.
- Ilmasilta
  - o Pelastuslaitos: Onko pelastuksen osalta tilantarve ja pelastusajoneuvojen operointi huomioitu?
  - o Heinonen: Pelastus on huomioitu liikennesuunnitelmassa ja suunniteltu ohjeistuksen mukaan. Silta on noin 40 metriä leveä, jossa on riittävästi tilaa.
- Liito-oravayhteys
  - o Heinonen: Lisätään liito-oravan latvusyhteys- merkintä kaavaan Lahdenväylän ja Porvoonväylän liittymän alueelle.
  - o Pakarinen: Ratkaisu on hyvä ja strateginen, joka tukee ELYn kantaa.
  - o Nicklén: Maakuntakaavan yhteystarve tukee strategista yhteyttä.
  - o Pakarinen: Ilmasillan nisäkkäiden kulkumahdollisuudet on myös hyvä huomioida jatkosuunnittelussa.
  - o Heinonen: Kaavassa mahdollistetaan Kivikon puistosilta, joka toimii nisäkkäiden kulkua mahdollistavana yhteytenä. Myös maasiltayhteys Lahdenväylän ali säilyy.

6 Yhteenveto esiin nousseista asioista ja mahdolliset jatkotoimenpiteet

Liitteet: Kokouksen esitys

Jakelu

Alanko Aarno, Palu/Rava
Federley Kirsi, Maka/Make
Hakkarainen Sauli, Maka/Like
Hoivanen Raila, Maka/Myle
Hoppula Petri, Kanslia
Juvonen Mikko, Maka/Myle
Järvinen Satu, Maka/Make
Kilpinen Jouni, Maka/Myle
Kippo-Edlund Päivi, Palu/Ympa
Korolainen Sari, Hatu/Viepa
Kuisma Kimmo, Kanslia
Laakso Kaarina, Maka/Myle
Lehtiö Pasi, Maka/Make
Lähdetie Artturi, HKL/Inka
Mattila Maija, Hatu/Viepa
Neuvonen Matti, Maka/Myle
Palmgren Tomas, Maka/Kamu
Pasuri Miia, Maka/Make
Piimies Marja, Maka/Aska
Pitkänen Eeva, Palu/Ympa
Pääkkönen Jari-Pekka, Palu/Ympa
Rantanen Esko Juhani, Pel/Pelt
Rasimus Osmo, Rya/Roha
Raveala Jarmo, Rya/Roha
Ruonala Juha, Maka/Like
Savolainen Markku, Maka/Make
Siltanen Elina, Rya/Tila
Suominen Mikko, Rya/Roha
Suosalo Joonatan, Pel
Varkemaa Antti, Maka/Aska
Vähäaho Ilkka, Maka/Make
Österlund Riikka, Maka/Like